

FORUM ZA KOORDINACIJU DONATORA (DCF)
ZAPISNIK SA SASTANKA 13. PROSINAC, 2017. GODINE

Sudionici

G. Ian Brown, pročelnik Ureda EBRD u BiH, Gđa. Dušanka Basta, BiH MFIT/SCIA

(Predsjedatelji)

Predstavnici donatora/Međunarodnih finansijskih organizacija (IFIs):

G. Kent Larson, USAID
Gđa. Ela Challenger, USAID
Gđa. Dobrila Vukmanović, USAID
Gđa. Barbara Dätwyler Scheuer,
G. David Kramer, Švicarska
Gđa. Normela Hodžić-Zijadić, EUD
G. Gianluca Vannini, EUD
G. Jan Snidauf, EUD
Gđa. Sezin Sinanoglu, UNCT
Gđa. Geeta Narayan, UNICEF
G. Aris Seferović, UNCT
G. Sebastian Damm, Veleposlanstvo Njemačke
G. Matthias Schmidt-Rosen, KfW
Gđa. Brigitte Heuel – Rolf, GIZ
G. Mario Vignjević, Veleposlanstvo Švedske /SIDA
G. Nedim Bukvić, Veleposlanstvo Švedske /SIDA
G. Anesa Terza Vuković, Veleposlanstvo Republike Češke
G. Akihito Teruuchi, Veleposlanstvo Japana
Gđa. Lana Guberović, Veleposlanstvo Japana
Gđa. Nina Bejtić, Veleposlanstvo Japana/ JICA
G. Motoyuki Nishida, Veleposlanstvo Japana /JICA
Gđa. Aniko Gyenge, Veleposlanstvo Mađarske
G. Aljaž Zupan, Veleposlanstvo Slovenije
Gđa. Bobana Čegar, MMF
G. Peter Thomas, UK
Gđa. Sabina Đapo, UK
G. Wolfgang Thill, Veleposlanstvo Austrije
Gđa. Lada Buševac, IFC

Predstavnici Institucija BiH:

G. Saša Marić, BiH MFIT/SCIA
Gđa. Jelena Brkić, BiH MoFT
G. Zoran Danilović, BiH MFIT/SCIA
Gđa. Bruna Kjuder, BiH MFIT/SCIA
Gđa. Gabrijela Bilić, BiH MP

• Dnevni red sastanka

- Dobrodošlica i uvodni govor
- Prezentacija pripremljena od EBRD u BiH: *Strategija EBRD za Bosnu i Hercegovinu za razdoblje 2017-2022*
- Prezentacije zajednički pripremljene od USAID i Švicarskog ureda za suradnju u BiH: *USAID Projekt "Potpora ulaganju dijaspora u BiH" / MLPI / MVP Projekt Dijaspore za razvitak (D4D),*
- Diskusija okruglog stola– opće novosti od [svih sudionika](#) u svezi nedavnih dešavanja i aktivnosti i relevantna pitanja.
- Završne napomene

• AD1: Dobrodošlica i uvodni govor

Gđa. Basta, MFIT, je u ime Ministarstva pozdravila sve sudionike DCF sastanka, predstavila Dnevni red sastanka i kopredsjedatelja, Ured EBRD-a u BiH, a potom dala riječ g. Mariću, pročelniku Ureda ministra.

G. Maric, MFIT, je u ime ministra pozdravio je sve sudionike sastanka i ispričao se u ime ministra Bevande koji nije bio u mogućnosti nazočiti današnjem sastanku DCF-a budući da upravo čeka mogući početak sjednice Predsjedništva BiH na kojoj će se razmatrati

proračun. U smislu jačanja koordinacije donatora, g. Marić je istaknuo kako se uz dosadašnja iskustva, bolje usmjerena i učinkovitija uporaba međunarodne pomoći u BiH može osigurati putem zajedničkih aktivnosti i bliske suradnje između domaćih vlasti i donatora. Sastanci DCF-a predstavljaju priliku svim uključenima da prodube suradnju, razmjene ideje, mišljenja i pozitivna iskustva te raspravljaju o izazovima sa kojima se suočavaju tijekom praktične provedbe postojećih aktivnosti. Vlasti na svim razinama u BiH obvezale su se provesti čitav niz reformi definiranih u Reformskoj agendi i Pismu namjere sa Međunarodnim monetarnim fondom, u cilju društvenog i ekonomskog razvitka i postizanja napretka u procesu EU integracija. Imajući na umu navedeno, i u smislu značaja potpore Međunarodne zajednice u procesu reformi i EU integracija, g. Maric je utvrdio kako svi sudionici trebaju kontinuirano raditi na unapređenju partnerstava, te naglasio kako je MFIT snažno opredijeljen ka daljnjem produbljivanju ove međusobne suradnje. Jednako tako, u tom smislu MFIT ostaje svima na raspolaganju i otvoreno je prema svim prijedlozima za daljnje poboljšanje suradnje. Također, MFIT želi pozvati institucije sa svih razina vlasti u BiH da budu što ekzaktnije i da iskoriste prednosti prilika kao što su sastanci DCF, kako bi pridonijeli razvitku svog vlastitog okruženja. Na kraju je izrazio zahvalnost na pomoći koja je pružena BiH, na aktivnom angažmanu i doprinosima donatorske zajednice.

Gđa. Basta, MFIT, je potom dala riječ g. Brownu, pročelniku Ureda EBRD u BiH.

● **AD2: Prezentacija pripremljena od EBRD u BiH: Strategija EBRD za Bosnu i Hercegovinu za razdoblje 2017-2022**

G. Brown, EBRD, pozdravio je sve sudionike sastanka i u glavnim crtama predstavio novu petogodišnju Strategiju EBRD za BiH. Napomenuo je kako su u prošlosti strategije EBRD bile izrađivane u velikim formatima od najmanje 100-150 stranica. Međutim, ova Strategija je mnogo sažetija i uključuje strateške prioritete, tj. više je strateški orijentirana i puno razumljivija te broji samo 16 stranica (bez Aneksa). Ova Strategija je izrađena na temelju onoga što je EBRD do sada učinila, koliko je taj rad bio ili nije bio uspješan ili, te je na temelju izazova sa kojima se zemlja suočava prema kriterijima EBRD, banka definirala tri strateška prioriteta za BiH.

G. Brown je nadalje predstavio sastav trenutačnog portfelja EBRD, koji iznosi nešto više od EUR 1.00 milijardu aktivnog kreditiranja 59 projekata (89% u javnom sektoru i 11% u privatnom sektoru). Glede samog portfelja, EBRD ima globalni cilj u svih 36 zemalja u kojima je aktivna, da zapravo manje od 20% portfelja treba pokrivati javni a preko 80% privatni sektor. BiH ima najlošiji omjer javno-privatnog portfelja svih 36 zemalja u kojima je banka aktivna, s najvećim portfeljem javnog sektora u BiH do te mjere u kojoj je izloženost EBRD prema suverenom dugu treća najviša.

U kontekstu provedbe prethodne Strategije 2014-2016, EBRD je bio suočen sa izazovima kao što su: Složena poslovna klima, slaba vladavina zakona, nedosljedno opredijeljenje za reforme; privatizacija je u zastoju, korporativni sektorje slabo razvijen; Bankarski sektor je bio likvidan sa niskim rizikom, broj nenaplativih zajmova je smanjen ali i dalje značajan; Reforme u cestovnom sektoru su u zastoju zbog otkazivanja pilot projekta JPP-a; Izravna strana ulaganja su veoma niska; Provedba Strategije je osjetljiva na vanjske šokove poput poplava iz 2014. godine. Međutim, postojale su i neke moćnosti u provedbi strategije, poput Reformske agende i snažne koordinacije sa vlastima i Međunarodnim finansijskim institucijama u određivanju prioritenih investicijskih projekata, što je evidentno na današnjem sastanku kao i nazočnošću svih prisutnih. U smislu naučenih lekcija, konstatirano je kako je konstruktivna privatizacija najbolji scenarij; Rad sa MSP poduzećima može biti uspješan; Ciljani okvir za kreditiranje (npr. žene u poslovnom svijetu) dobro funkcionira u okruženju koje izbjegava rizik; Regionalni projekti povezivanja mogu potaknuti zajedničku ekonomsku suradnju i Nekomercijalna komunalna poduzeća koja ostvaruju gubitke mogu biti potpomognuta uvođenjem povrata troškova u tarifama i poboljšanom učinkovitosti, ovisno o angažiranosti lokalne politike. U Ekonomskom kontekstu prethodne strategije, g. Brown je nadalje detaljnije predstavio Ključne tranzicijske izazove za ostvarenje u potpunosti funkcionalne tržišne ekonomije (Konkurentnost, Upravljanje, Zelena tranzicija, Inkluzija, Otpornost i Integracija).

Nova Strategija EBRD za BiH definirana je na sljedećim premisama: Što treba promijeniti? - Fragmentirano donošenje politika i komplicirane procedure donošenja politika; Veliko prisustvo države koje suzbija konkurentnost; Poslovna klima nije pogodna za rast privatnog sektora; Korupcija ometa rast privatnog sektora; Slabo korporativno upravljanje obeshrabruje investicije i ometa konkurentnost; Nema menadžerskih kapaciteta; Loša prometna infrastruktura; Treba ojačati unutar- i međuregionalnu energetska povezanost, te smanjiti izloženost faktorima klimatskih promjena itd. Može li se promijeniti? - Reformska agenda daje priliku za promjene, Najbolja MSP poduzeća traže potporu EBRD za poboljšanje kapaciteta; Neke općine orijentirane ka reformama mogu briljirati, Proces privatizacije može se promijeniti, ovisno o političkoj volji; Regionalna prometna povezanost može se promijeniti, Koridor Vc je ključan, Treći energetska paket EU treba biti uspostavljen u BiH, Intenzitet emisije ugljika i energetska učinkovitost mogu biti unaprijeđeni kao i inicijative glede regionalne obnovljive energije i energetske učinkovitosti, itd. i Što Banka može uraditi? - EBRD je utvrdila 3 strateška prioriteta: Rad na izgradnji snažnog i sposobnog privatnog sektora, povećanje udjela banaka u privatnom sektoru sa današnjih 11%, osobito u radu sa MSP-a; Potpora razvoju ključnih transportnih i energetska prekograničnih veza za promicanje regionalne integracije i Potpora energetske učinkovitosti i proizvodnji obnovljive energije, dok surađuje s općinama u promicanju zelene ekonomije.

Sukladno ovim strateškim prioritetima, EBRD do 2022. godine očekuje sljedeće: snažan i sposoban MSP / korporativni sektor (uključujući tvrtke koje vode žene), poboljšane vještine i kvalitete standarda za MSP poduzeća, poboljšanu investicijsku klimu,

smanjenje državnog vlasništva te komercijalizirane i učinkovite komunalne usluge; Poboljšanu kvalitetu i jednak pristup prometnoj infrastrukturi, Poboljšanu regionalnu energetska povezanost i klimatsku otpornost prometne infrastrukture; Povećanu proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora; Povećanje energetske učinkovitosti, te učinkovitost u oblasti voda i pročišćavanja otpadnih voda, smanjenjeno onečišćenje zraka i poboljšanu sigurnost na cesti.

Glavne točke prezentacije EBRD:

- Strategija za BiH – izvršni sažetak
- BiH – EBRD sažetak stanja
- Provedba prethodne strategije za razdoblje 2014-2016
- Ekonomski kontekst: Makroekonomski kontekst i izgledi za razdoblje obuhvaćeno strategijom; Ključni tranzicijski izazovi;
- Prioriteti vlade i sudjelovanje zainteresiranih strana
- Definiranje prioriteta EBRD-ove strategije za BiH
- Okvir za rezultate strategije
- Tabela komplementarnosti međunarodnih partnera u poslovnim oblastima EBRD-a
- Rizici u provedbi i ekološke i socijalne implikacije
- Procjena sufinansiranja donatora
- Politička procjena u kontekstu Članka 1 (Aneks)

Za više detalja, vidite priloženu prezentaciju.

Gđa. Basta se zahvalila na opsežnoj prezentaciji i otvorila diskusiju o prethodno izloženoj Strategiji EBRD-a.

Gđa. Sinanoglu, UNCT, se također zahvalila na opsežnoj prezentaciji kao i političkoj procjeni, te upitala uključiti li EBRD obično u sklopu strategija i svoj finansijski portfelj.

G. Brown odgovorio je kako EBRD nema određen iznos kreditiranja za zemlju, nego je opseg kreditiranja za BiH u cijelosti vođen potražnjom. Prošle godine iznosio je EUR 200.00 m. Ovisno o rezultatu glasovanja o akcizama za gorivo, što je vrlo značajno za kreditiranje EBRD za Koridor 5C, te ukoliko se akcize izglasaju, iduće godine EBRD bi mogao osigurati EUR 400.00 m kreditnih sredstava. Zaključio je kako se prosječni godišnji iznos kreditiranja kreće u rasponu do EUR 200.00 m godišnje ali može biti i veći. Ukoliko se akcize izglasuju, u smislu Koridora 5C, EBRD može osigurati kreditna sredstva u iznosu od EUR 500.00 m u razdoblju do 2020. godine. Zapravo ograničenje leži u tome koliko se brzo može nešto učiniti a ne koliko EBRD može pozajmiti sredstava.

G. Bukvić, Švedska, se referirao na posljednji dio EBRD Strategije, koji se odnosi na Tabelu komplementarnosti međunarodnih partnera u poslovnim oblastima EBRD i sufinansiranje donatora. U smislu bilateralne suradnje donatora, Švedska je bila angažirana na općinskoj infrastrukturi (prečišćavanje vode) i zaštiti okoliša, što će i ostati strateški prioritet Švedske u nekoliko narednih godina. Budući da ovo predstavlja rastući sektor, trebalo bi naglasiti značaj takvih partnerstva.

G. Larson, USAID, se zahvalio na veoma iscrpnoj prezentaciji i prokomentirao dio u kojemu EBRD finansijski portfelj u BiH snažno naginje prema javnom sektoru. Upitao je kako primjerice izgledaju ulaganja u privatni sektor u drugim zemljama.

Mr Brown je ponovio kako sastav EBRD portfelja u BiH pokriva 76% infrastrukture, dok energija iznosi 8%, pozajmljivanje bankama za kreditiranje MSP poduzeća iznosi 12%, a izravno kreditiranje industrije iznosi 4%. Ali, ukoliko se u obzir uzme portfelj Banke u cjelini, energija pokriva puno veći udjel od oko 20-25%, pozajmljivanje bankama iznosi 30%, infrastruktura 30% i industrija oko 25%. Znači da je grafikon finansijskog portfelja u ostalim zemljama podjednako podijeljen na 4 četvrtine. Tako energija iznosi oko EUR 2.00 milijarde godišnje od ukupno 9.00 milijardi, FIA oko 2.50 milijarde, dok su u BiH ulaganja u infrastrukturu velika a sve ostalo je procentualno malo. Primjerice, EBRD je u Srbiji potpisao sporazume za dva velika vjetroparka u 2017. godini, dok u BiH ne postoji nijedan vjetropark osim onih financiranih prije dugog vremena od strane KfW a i oni su u vlasništvu državnih kompanija, I može se može konstatirati da uopće nema razvoja vjetroelektrana.

Gđa. Basta je zatim najavila drugu točku dnevnog reda, prezentacije USAID i Švicarskog ureda za suradnju sa BiH, te dala riječ Gđi Dobrili Vukmanović, stručnjakinji za upravljanje projektima USAID i G. Davidu Krameru, zamjeniku ravnateljice za suradnju u Švicarskom uredu za suradnju sa BiH.

● AD3: Prezentacije zajednički pripremljene od USAID i Švicarskog ureda za suradnju u BiH: USAID Projekt "Potpora ulaganju dijaspore u BiH" i MLPI / MVP Projekt Dijaspore za razvitak (D4D)

Gđa. Vukmanović, USAID, je naglasila kako se USAID angažirao u aktivnostima dijaspore prvenstveno temeljem činjenice da skoro 2 milijuna građana BiH živi u inozemstvu. Broj građana BiH u dijaspori jednak je 51% sadašnje populacije (prema najnovijem popisu stanovništva ista broji 3.80 m stanovnika), što Bosnu i Hercegovinu stavlja u vrh zemalja sa najviše emigranata u Europi. Stanovnici BiH žive u zemljama bivše Jugoslavije, SAD, Kanadi, Australiji, skandinavskim zemljama, Njemačkoj i drugim europskim zemljama. Druga veoma značajna važna činjenica je da se gotovo US\$ 2.00 milijarde ulaze u zemlju u obliku doznaka. Većina ovih novčanih sredstava ide za potrošnju, no veliki dio toga može se zapravo koristiti za produktivna ulaganja. Iz ovih razloga, USAID se odlučio suočiti sa izazovom i razmotriti koji bi bio najbolji način pružiti pomoć ulagačima iz dijaspore i poduzetnicima koji bi željeli ovdje ulagati i otvarati nova radna mjesta, te započeti pomagati državi i uključiti se u razvitak zemlje. U ovom smislu, najveći izazov bio je tzv. **Pristup financiranju**, kada je prije dvije godine USAID u partnerstvu sa Sidom potpisao sporazum sa lokalnom bankom glede pružanja potpore poduzetnicima iz dijaspore (US\$ 10.00 m), koji je privukao veliko zanimanje i za sada se aktivnosti dobro odvijaju.

Projekt potpore ulaganju dijaspore u BiH pokrenut je u travnju 2017. godine a koji će se provoditi do 2022. godine (vrijednost projekta US\$ 5.20 m) čiji je cilj katalizirati doprinos dijaspore za društveno-ekonomski razvitak u BiH i otvaranje novih radnih mjesta putem ulaganja dijaspore. Ovaj projekt sastoji se od 3 komponente, u kojima je USAID prepoznao potrebu za posredovanjem. Ulaganja dijaspore usmjerena su putem:

Komponente 1 - Jačanje učinka inputa dijaspore u proces donošenja odluka: potpora naporima zagovaranja za investitore iz dijaspore i zajednički rad sa vlastima na izradi dokumenta strategije za ulaganje dijaspore;

Komponente 2- Širenje tržišta BH dijaspore kako bi se osigurali poticaji za ulaganje: poslovni plan konkurentnosti kao izvor inovativnih poslovnih ideja i ideja koje su orijentirane na snažniji rast, Pružiti potporu mladim poduzećima (start-ups) i ulaganjima u ranoj fazi putem programa tehničke pomoći i grant programa, i

Komponente 3 - Izgradnja održivih lokalnih platformi koje bi omogućile ulaganje dijaspore: osnivanje poslovnog centra za dijasporu kako bi se promicalo i omogućilo ulaganje kao i *online Business Networking* Platforme kako bi se omogućilo povezivanje između članova dijaspore.

U smislu izrade Strategije i propagiranja ulaganja dijaspore (Komponenta 1) USAID će pružiti tehničku pomoć i potporu radnoj skupini koja treba biti ustrojena u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice kako bi se izradio dokument o ulaganju dijaspore utemeljen na Politici za angažman dijaspore koju je donijelo Vijeće ministara. Središte USAID programa leži u Tržištu BiH Dijaspore (Komponenta 2), sa idejom da se u ranoj fazi osigura pristup financijama za poduzetnike iz dijaspore i start-up poduzeća. USAID ne daje samo grant sredstva nego pruža i tehničku pomoć, uglavnom u sektorima koje tradicionalno podržava već godinama (energetika, tekstil, informacijske i komunikacijske tehnologije, turizam, poljoprivreda, drvna i metalna industrija). Prvi Poziv za javni natječaj rezultirao je u 54 aplikacija primljenih iz 20 zemalja i sa 5 kontinenata od strane različitih tvrtki, s ukupnim ulaganjima u iznosu od US\$ 3.50 milijardi. Također, u sklopu Komponente 3, USAID je u studenom 2017. godine pokrenuo Platformu za poslovno umrežavanje (*diasporainvest.ba*) koja će omogućiti povezivanje poduzetnika iz dijaspore i lokalnog privatnog sektora. Platforma obuhvaća kartu tvrtki, ulagača, organizacija u dijaspori kao i lokalnih tvrtki; sve vijesti, informacije o poslovnim okruženju, priče o uspjehu, događaje iz dijaspore itd.

Glavne točke prezentacije USAID:

- Projekt potpore ulaganju dijaspore u BiH: trostruki pristup
- Strategija i propagiranje ulaganja dijaspore: dvostruki pristup
- Tržište BiH Dijaspore – inicijalni rezultati prvog Poziva za javni natječaj
- diasporainvest.ba* – virtualno mjesto za povezivanje dijaspore i lokalnih poduzetnika
- Tehnička pomoć i omogućavanje ulaganja, Provedba programa tehničke pomoći

Za više detalja, vidite priloženu prezentaciju.

G. Kramer, Švicarska, izrazio je zahvalnost što ima prigodu biti nazočan na današnjem sastanku i govoriti o pitanjima glede dijaspore i inicijative Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstva vanjskih poslova za suradnju sa dijasporom BiH u inozemstvu, u suradnji sa Vladom Švicarske, te također sa USAID, UNDP i mnogim drugim partnerima. Ovo također pokazuje kako je došlo vrijeme da se razmotri sustavniji rad prema dijaspori i bolja suradnja na temelju ravnopravnog partnerstva ne samo jednosmjerno, tj. davanjem novčanih sredstava.

Jedan od razloga zbog kojeg se Vlada Švicarske odlučila uključiti u pitanja migracije BiH je da je sama Švicarska prošla kroz različite stupnjeve migracija. Primjerice, prije 150 godina Vlada je platila jednosmjerne karte za migrante koji su tada emigrirali u Ameriku (vidite prezentaciju) u vremenima kada je Švicarska bila zemlja emigracije, dok danas puno više predstavlja zemlju imigracije. U tom smislu, Švicarska Vlada je stekla veliko iskustvo koje sada može ga podijeliti sa kolegama iz BiH.

Općenito govoreći, pitanje migracija danas se promatra sa dva stajališta, prvo je sa onog koje se odnosi na probleme, tj. obveze i odgovornosti Vlade BiH (prekogranična kontrola, reguliranje ulazne / izlazne migracije, regularna / neregularna migracija, povratnici itd.) i drugo koje se odnosi na mogućnosti migracija ili dijaspore.

U ovom kontekstu, dijaspora bi trebala predstavljati puno više od samih doznaka, te kako je gđa Vukmanović prethodno navela impresivne brojke vezane iznose doznaka, treba postojati način da se sva ta novčana sredstva usmjere na sustavniji i produktivniji način. Međutim, ovdje postoji puno širi kontekst, BiH dijaspora u Švicarskoj ima značajan potencijal kao razvojni čimbenik i spremna je pokrenuti ili proširiti ulaganja u BiH. Ovdje se ne radi samo o financijama, nego o stručnom znanju, vještinama i mrežama dijaspore, itd. Važno je istaknuti kako je pristup Vlade Švicarske i MLJPI, MVP da na dijasporu gledaju iz najšire perspektive. Sveukupni cilj Švicarsko-BH partnerstva je stvoriti više prilika i bolju perspektivu za sve ljude u BiH, što se može realizirati kroz sveobuhvatna partnerstva sa dijasporom, koja se odvijaju obostrano i na ravnopravnoj osnovi.

G. Kramer je napomenuo kako u osnovi postoje tri razine na kojima Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH želi surađivati zajedno sa partnerima, od kojih je prva državna (MLJPI, MVP) angažiranjem veleposlanstava u inozemstvu; angažiranjem općina i proaktivnom komunikacijom (šalter sale za dijasporu, povezivanje različitih točki, mreža, kontakata) i angažiranjem ljudi putem prilika za poduzetnike iz dijaspore. Na koncu je pohvalio inicijativu MLJPI/MVP i pozvao sve zainteresirane da se pridruže naporima i kreiraju partnerstva kako bi se sustavno uključila dijaspora u razvitak BiH.

Glavne točke prezentacije Švicarskog ureda za suradnju:

- Projekt - Dijaspore za razvitak (# D4D)
- Povijest migracije građana Švicarske
- Migracije..radi se o...
- Cilj projekta
- Angažiranje MLJPI, MVP i BiH veleposlanstava u inozemstvu (Online platforma, Predstavnička tijela)

- Angažiranje općina (Veze uspostavljene putem ravnopravnog partnerstva, Proaktivna komunikacija)
- Angažiranje ljudi! (Stvaranje prilika)

Za više detalja, vidite priloženu prezentaciju.

Gđa. Vukmanović naglasila je kako je za USAID važno da u ovoj oblasti zajedno rade sa švicarskim kolegama te dodala kako je uistinu je značajno da ove aktivnosti budu koordinirane između njih, kako bi bile komplementarne i kako bi se postigli još bolji rezultati.

Gđa. Basta se zahvalila na odličnim zajedničkim prezentacijama i utvrdila kako je dijaspora veoma značajna ja BiH društvo, te da je u ovom konkretnom slučaju, uvijek dobro kada zajednički rad rezultira u tako dobrim pričama. Potom je otvorila diskusiju i pozvala sve prisutne da komentiraju prezentacije.

G. Snidauf, EUD, istaknuo je kako su angažman i važnost dijaspore sasvim jasni obzirom na njene razmjere. Dijaspora obično uključuje ljude vezane za svoju zemlju, koji imaju potencijal da doprinesu zemlji na održiviji način nego samo šaljući doznake. Projekt potpore ulaganju dijaspore je dalekovidan i stručan i stoga je odgovornost Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice jasna, budući da su pitanja dijaspore dio njegovog mandata. Međutim, MLJPI je navedeno i kao glavni partner za poslovni dio USAID-ovog projekta. Naime, ovo Ministarstvo je također angažirano i na nekoliko drugih strateških aktivnosti, konkretno na izradi strateških dokumenata na državnoj razini, iako većina nije dovršena usljed poznatih političkih problema u zemlji, itd. Sagledavši MLJPI u kontekstu dijaspore, postavlja se pitanje koliki je njihov stvarni kapacitet i potencijal vezano za ulaganja dijaspore i srodna pitanja. Kakvo je iskustvo izvučeno iz toga i koje su druge institucije možda uključene u ovo, te postoji li šira skupina involviranih aktera?

Gđa. Vukmanović, USAID, je ponovila kako USAID radi sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice, koje ima zakonski mandat da radi na strategijama i politikama. Kao što je navedeno u prezentaciji, program USAID sastoji se od 3 komponente. Dakle, USAID blisko surađuje sa Ministarstvom samo u dijelu koji se odnosi na izradu dokumenata politike, što je veoma značajno za strane ulagače, kako bi imli neku vrstu smjernica. Međutim, u smislu druge komponente (programi tehničke pomoći i grantova), USAID ima svoje procedure i politike s prvenstvenim ciljem uključivanja javnosti, kako bi se promicale aktivnosti u oblasti informiranja iste, pružile informacije onima kojima je to potrebno, poduzetnicima iz dijaspore i korisnicima. Projekt USAID također radi sa dvije partnerske organizacije "Naša perspektiva" i "Restart" koje imaju dugogodišnje iskustvo u ovom poslu, te je zajedno s njima, USAID uspostavio Platformu dijaspore, kako bi ovaj projekt postao održiv. USAID će ostati involviran u ove aktivnosti u nekoliko nekoliko godina, izgraditi kapacitete sa ove dvije partnerske organizacije da se izrade određeni poslovni planovi i osposobi za pružanje usluga poduzetnicima tijekom sljedećeg desetljeća i sl. Zaključila je kako je USAID mišljenja da MLJPI nije u velikoj mjeri uključen u poslovnu stranu.

G. Kramer, Švicarska, dodao je kako su se vlade Republike Srpske i Federacije kao i Brčko Distrikta obvezale i službeno imenovala svoje predstavnike u radne skupine za izradu strategije, što nije bilo lako ostvariti ali se ipak dogodilo. Zaključio je kako se diljem zemlje moglo vidjeti da se od ovoga samo može izvući korist, te kako je on prilično uvjeren da će ova strategija biti i izrađena.

G. Bukvić, Švedska, zahvalio se kolegama iz Švicarske i USAID-a na prezentacijama. Kao što je već navela gđa. Vukmanović, Švedska surađuje sa USAID na zajedničkom jamstvu. Švedska je u procesu potpisivanja amandmana, koji će partnerskoj banci omogućiti pokrivanje većih kredita, kao i navedenog jamstva (od 50%), što predstavlja dijeljenje rizika sa bankama. Švedsko Veleposlanstvo će također biti zainteresirano za poduzimanje više aktivnosti vezanih za dijasporu, što je u političkom smislu i vidljivo, posebice budući da Švedska također ima veliki broj građana BiH koji tamo žive, a koji su potencijalno spremni vratiti se i ulagati u BiH. Zaključio je kako uvelike cijeni švicarski poziv za poboljšanje koordinacije koja se odnosi na pojedinačne aktivnosti, te da će o tome informirati veleposlanika i reći kako i Švedska također treba koordinirati i sa MLJPI.

G. Teruuchi, Japan, zahvalio se na veoma informativnim prezentacijama o novim projektima dijaspore USAID-a i Veleposlanstva Švicarske, i predstavio se kao novi zamjenik šefa Misije u Veleposlanstvu Japana. Upitao je kolege iz USAID i Švicarske sadržavaju li ti projekti na bilo koji način i svrhu pomirenja pripadnika dijaspore u europskim zemljama. Poznato je da u zapadnoeuropskim zemljama, SAD ili Australiji postoje i etničke skupine koje imaju svoje sopstvene B/H/S zajednice u dijaspori. Interesiralo ga je hoće li ti projekti uopće imati za cilj, u prilično podijeljenoj etničkoj zajednici dijaspore, i pomirenje ili suradnju glede etničkog pomirenja.

Gđa. Vukmanović, USAID, odgovorila je kako se tijekom izrade projekta USAID uistinu razmišljao o takvim podjelama i utvrdila kako je cilj USAID-a usmjeren na ulaganja, tj. na pozitivnu stranu građana BiH koji žive u inozemstvu koji žele dati svoj doprinos i žele vidjeti nešto pozitivno u odnosu na negativnu sliku sa kojom se suočavamo svaki dan. USAID je prepoznao kako poduzetništvo zapravo ne prepoznaje ograničenja, te da su do sada zaprimljene aplikacije iz mnogih zemalja, od Srba, Bosanaca i Hrvata koji žele raditi u bilo kojem dijelu BiH. USAID namjerno nije želio ulaziti u ove podjele i politiku jer je poduzetništvo način da se prevladaju ovakve podjele.

G. Kramer, Švicarska, se složio sa navedenim i istaknuo kako je u slučaju Švicarske samo pitanje kako je dijaspora organizirana u zemljama u kojima živi. Obično nisu ili su organizirani prema njihovim kulturnim, vjerskim ili etničkim pripadnostima. Tako je u Švicarskoj prije nekoliko godina pokrenuta privatna inicijativa (I-dijaspore) koju je također podržala i Vlada, a koja simbolizira neku vrstu asocijacije za sve one koji žele na neki način pridonijeti BiH.

Gđa. Basta, je potom pozvala sve prisutne da sudjeluju u diskusiji okruglog stola.

● AD 4: *Diskusija okruglog stola*

Gđa. Basta, MFIT, je kratko informirala nazočne o trenutačnim aktivnostima koje se dešavaju u Ministarstvu financija i trezora i istaknula da je Izvješće o aktivnostima donatora za 2016. godinu (DMR 2016), ove godine pripremljeno sa zakašnjenjem usljed nekoliko izmjena i nadogradnje PIMIS software-a, tj. software je nadograđen kako bi se u bazu podataka uključili sektori iz IPA II. Prošlogodišnje Izvješće pripremljeno je u skladu s kategorijama IPA II sektora, međutim podaci su bili uneseni ručno. To je sada inkorporirano u PIMIS sustav i DMR 2016 će biti dostupan svima do sredine siječnja. Zbog ovog zakašnjenja, sljedeći DMR za 2017. godinu trebao bi biti dovršen do srpnja 2018. godine, što je uobičajeno razdoblje za pripremu izvješća. Također će sredinom siječnja biti proslijeđeni i Upitnici za pripremu Pariške deklaracije za 2017. godinu. Sve DCF članice i institucije BiH upoznate su sa ovim upitnikom, i ne bi trebali postojati nikakvi problemi za popunjavanje podataka, odnosno za pripremu novog Izvješća o napretku u primjeni načela Pariške deklaracije o djelotvornoj pomoći. Gđa. Basta je potom istaknula kako je Ministarstvo financija i trezora prepoznalo potrebu za poboljšanjem koordinacije i mehanizama pomoći u BiH, sve kako bi se unaprijedila učinkovitosti pomoći u BiH, za sve uključene institucije BiH i donatore. Učinkovitost pomoći ovdje predstavlja primarni cilj a način njegovog postizanja je unapređenje rada sa članicama DCF s jedne strane i institucijama BiH s druge strane. U tom smislu, Ministarstvo financija i trezora pripremlilo je Projektni sažetak za djelotvornost pomoći i unapređenje koordinacije donatora u BiH, i poslao isti kolegama u Švicarskom uredu za suradnju i u UN na razmatranje o tome koji bi mogli biti zajednički budući koraci za unapređenje suradnje. Zamolila je sve sudionike sastanka da ukoliko imaju bilo kakve prijedloge za poboljšanje svih tih mehanizama za koordinaciju donatora da iste pošalju Ministarstvu, počevši od DCF foruma do Izvješća o aktivnostima donatora, odnosno bilo kakve aktivnosti koje bi dovele do bolje koordinacije pomoći. Gđa. Basta je potom dala riječ gđi. Dätwyler Scheuer da detaljnije izloži podatke o aktivnostima i statusu novog projekta koji se odnosi na navedeni Projektni sažetak.

Gđa. Dätwyler Scheuer, Švicarska, je informirala kako im se 2017. godine Ministarstvo financija i trezora obratilo s prijedlogom glede navedenog Projektnog sažetka. Zapravo, Švicarski ured za suradnju i UN odlučili su zajednički istražiti mogućnosti ovog projekta. Ideja je ovdje da se stvarno potakne na veću učinkovitost pomoći i poboljša koordinacija u Međunarodnoj zajednici kako bi se izbjegli paralelni mehanizmi, itd. Dakle, donatori bi trebali zapravo unaprijediti svoj rad, te je u smislu donatorske koordinacije napravljena lista svih postojećih skupina za koordinaciju donatora (njih preko 40), čiji se broj sada povećao na gotovo 50 skupina koje se sastaju i diskutiraju o određenim pitanjima, itd. S jedne strane, donatori bi trebali biti učinkovitiji sami između sebe, što bi trebalo biti ostvarivo jer ne postoji tako veliki broj donatora u ovoj zemlji. S druge strane, zapravo treba pomoći kolegama iz Ministarstva financija i trezora, te također poboljšati koordinaciju donatora, učinkovitost pomoći, razmotriti postojeće mehanizme, primjerice rad ovog foruma, što se može tu učiniti. Eventualno, ukoliko se Ministarstvo složi, Švicarski ured za suradnju, zajedno s UN kao i sa EU i drugim donatorima, izvršiti će procjenu mehanizama koordinacije donatora a potom izložiti prijedloge. Trenutačno su izrađene smjernice djelovanja (ToR), koje će biti dovršene početkom iduće godine, kako bi se omogućila procjena i došlo do preporuka za učinkovitije i kvalitetnije mehanizme koordinacije donatora. Smjernice djelovanja (ToR) izradio je UN a vjerojatno će iste biti sufinancirane od strane EU, UN i Švicarske. O ovim pitanjima se nadalje može diskutirati na sljedećem sastanku DCF foruma.

Gđa. Sinanoglu, UNCT, istaknula je kako donatori mogu mnogo toga učiniti na unapređenju međusobne koordinacije. Međutim, u ovoj zemlji se čini kako se aktivnosti odvijaju na dva paralelna načina. Ne radi se samo o tome da donatori unaprijede međusobnu koordinaciju, nego i o tome koji su prioriteti vlade, a što bi zapravo trebalo predstavljati polazište za donatore. U bilo kojoj koordinaciji aktivnosti donatora, bilo bi uobičajeno za očekivati da polazna točka budu vladini prioriteti u nacionalnoj razvojnoj strategiji ili nekoj srednjoročnoj strategiji koja pokriva sva interesna područja primjenjiva na sve, a potom na temelju tih prioriteta, vlada bi ukazivala na nedostatke i donatori bi temeljem istih odredili područja u kojima mogu pružiti potporu. Međutim, u stvarnosti to trenutačno nije slučaj, usljed nedostatka sveobuhvatnog okvira. Iz ovoga razloga postoji velika fragmentacija među donatorima, budući da svatko ima različite partnere, različite prioritete i donatori se u velikoj mjeri pridržavaju svojih globalnih strateških prioriteta kao i svoje procjene, te onoga što im govore njihovi partneri. Dakle, sveobuhvatna procjena bi se trebala pozabaviti i ovim pitanjima, budući da se ne radi o tome samo kako donatori mogu bolje odgovoriti potrebama, nego o nedostacima na nacionalnoj strani a kako bi naponi donatora bili učinkovitiji. Donatori bi se tako mogli koordinirati zauvijek, ali jednako ne bi bili učinkoviti kao što bi to trebali biti, ukoliko druga strana ove „jednadžbe“ još uvijek zaostaje u nekim aspektima, a UN upravo to želi postići ovim pregledom. Osim toga, treba napomenuti da donatori koji ovdje sudjeluju predstavljaju samo jedan podskup donatora u ovoj zemlji. Međutim, postoje mnogi drugi donatori sa Bliskog istoka, Kine i mnogi drugi koji također značajno pridonose ovoj zemlji i važno je također pronaći način za suradnju s njima. I dok donatori poštuju i u potpunosti podržavaju Forum za koordinaciju donatora, zbog čega su se angažirali u ovom vrlo konstruktivnom novom dijalogu, same vlasti poduzimaju puno drugih aktivnosti na koordinaciji, uključujući one vezane za europske integracije i dr. Donatori bi željeli vidjeti na koji način su rezultati tih diskusija na forumima preneseni Vijeću ministara, kakvu diskusiju je to potaknulo i kako se to potom odražava na same donatore. Zaključila kako postoji nekoliko razina koordinacije kojima se treba pozabaviti kako bi ovaj forum postao učinkovit na način kakav bi svi to željeli.

Međutim, UN će nastaviti svoj angažman na ovim pitanjima, budući da DCF predstavlja važan forum za razmjenu informacija i uistinu računa na ovu procjenu koja bi trebala rezultirati određenim zaključcima. Konačno, napomenula je da su sve zemlje zastupljene na ovom sastanku, bilateralni donatori, pa čak i međunarodne organizacije, potpisale Ciljeve održivog razvitka i Agendu 2030, ali ova tema u današnjoj diskusiji nije bilo spomenuta. Potaknula je sve sudionike sastanka, da u budućnosti razmisle o tome kako njihov rad pridonosi SDG ciljevima, spomenuvši primjer Češke razvojne agencije koja je svoju strategiju za BiH utemeljila na tim ciljevima. Predložila je da UN eventualno u dogledno vrijeme provede mapiranje 17 SDG ciljeva kako bi se vidjelo koji donatori podržavaju dijelove SDG ciljeva.

Gđa. Dätwyler Scheuer, Švicarska, složila se kako postoje dva aspekta ove pomoći, s jedne strane treba razmotriti angažman vlasti a s druge donatorski. U tom smislu, treba definirati kratkoročne i dugoročne mjere. Možda će biti poboljšane jednostavne stvari koje već imaju veliki utjecaj, ali također postoje i neki drugi dugoročniji problemi koji se trebaju riješavati.

Gđa. Basta, MFIT, se također složila da koordinacija funkcionira u dva dijela, institucije BiH s jedne strane i donatori sa druge. Obje strane trebaju zajednički surađivati kao tim ukoliko žele nešto postići. Ministarstvo je uvelike svjesno kako je došlo vrijeme da se unaprijedi ova koordinacija i kako treba poduzeti mnogo više napora nego do sada. S tim u vezi, Ministarstvo će svima proslijediti relevantnu komunikaciju tj. sve novosti vezane za trenutni status ovih aktivnosti.

G. Teruuchi, Japan, referirao se na izlaganje UNRC i potvrdio kako se u potpunosti slaže sa komentarima o koordinaciji donatora. Dodao je kako bi ovaj forum trebao biti unaprijeđen u svrhu bolje koordinacije donatora. U okolnostima kada su pojedinačni donatori pokrenuli individualnu koordinaciju donatora, poput švicarskog veleposlanstva i kako je to već gđa. Dätwyler Scheuer navela, postoji gotovo 50 skupina za koordinaciju donatora, napomenuo je kako bi vlasti BiH, a posebice Ministarstvo financija i trezora trebalo u većoj mjeri koristiti načelo vlasništva nad procesom koordinacije donatora sukladno Pariškoj deklaraciji o učinkovitosti pomoći, koju je podržala BiH. Pitanje je kakvu vrstu vlasništva bi donatori željeli vidjeti od vlasti BiH. G. Teruuchi je prisutne informirao da je upravo podijelio prošlotjedni *Communique* Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira (PIC) te konkretno ukazao na sadržaj priopćenja sa dna druge stranice, gdje je Upravni odbor Vijeća za provedbu mira zatražio od vlasti BiH bolje mehanizme koordinacije donatora i da koriste više vlasništvo u koordinaciji donatora, te kako je sam Japan predložio da ovaj dio bude dio ovog priopćenja. U smislu vlasništva, potrebno je izraditi vladinu strategiju koja jasno definira nedostatke i prioritetna područja, te definira koliko sredstava Vlada može izdvojiti za svako od tih područja i koliko donatorska zajednica treba doprinijeti. Takve informacije su veoma važne za ovu donatorsku zajednicu, što bi doprinijelo boljoj koordinaciji donatora u ovoj zemlji. Izrada ovakve strategije je u rukama entitetskih vlasti a ne u mandatu središnje vlade. Zaključio je kako želi da Ministarstvo financija i trezora uloži više napora u koordinaciji donatora, a ukoliko je tomoguće, da predstavnici entiteta BiH i BD budu pozivani na DCF forum ubuduće.

Gđa. Basta, MFIT, se složila sa navedenim, istaknuvši kako je Ministarstvo potpuno svjesno da se trebaju poduzeti dodatni napori, i da svi interesni akteri moraju ostvariti napredak i poboljšati svoj rad. S tim u vezi, Ministarstvo je i poduzelo aktivnosti za unapređenje koordinacije zajedno sa švicarskim i kolegama iz UN. Pored toga, Ministarstvo radi na poboljšanju koordinacije uz ovaj projekt ali i pored njega, budući da je njegova obveza raditi što učinkovitije. Predložila je da se na sljedećem sastanku DCF prezentiraju javne investicije u BiH. Ministarstvo ima svoje prioritete u pogledu strateških područja kao i prioritete u sklopu visokoprioritetnih projekata koji traže financiranje iz proračuna, grantova, zajmova i svih ostalih izvora financiranja, što se odnosi na cijelu BiH. Bilo bi veoma korisno sudionicima DCF prezentirati na koji način ovaj mehanizam za prioritiziranje novih projekata postoji i djeluje ovdje u BiH za sve razine vlasti, za institucije BiH, Federaciju BiH, Republiku Srpsku i Brčko distrikt. Potvrdila je kako ovaj forum treba biti proaktivan i njegove članice trebaju razmjenjivati svoja stajališta, nove planove i razmotriti kako će raditi zajedno ubuduće. Prošlost može poslužiti kao referenca za sve što je već učinjeno, što treba učiniti i što su prioritete. Gđa. Basta je također istaknula kako su predstavnici oba entiteta i državne razine pozivani na sve sastanke DCF-a, no nisu nazočni na današnjem sastanku. Naposljetku, podsjetila je kako postoji 10 sektora i oko 75 podsektora u IPA II klasifikaciji, od kojih neki vrše redovitu koordinaciju dok neki koordiniraju na *ad hoc* osnovi, te kako postoje velike razlike u koordinaciji u svim tim sektorima. Ministarstvo financija trebalo bi djelovati kao krovna institucija u pogledu sveukupne sektorske koordinacije. Tako bi od siječnja, na DCF forumu trebalo na Dnevnom redu izložiti jednu prezentaciju donatora a drugu od BiH, prema značaju teme u vrijeme održavanja sastanka, bez obzira radi li se o prezentaciji nekog ministarstva, sektora ili nekog projekta.

G. Vignjević, Švedska/Sida, zahvalio je kolegama iz Švicarske i USAID-a na izvrsnim prezentacijama i primjetio kako su ključne riječi spomenute na današnjem sastanku bile suradnja, koordinacija, kolaboracija, strategije, planovi i budućnost. Švedska aktivnosti u sklopu svoje razvojne suradnje u BiH i regiji provodi na temelju Strategije za razdoblje 2014-2020. godina. Nakon što je provedena srednjoročna evaluacija ove strategije, Švedska planira nadalje proširiti strategiju i bilateralnu suradnju sa BiH i zemljama regije. Stupovi ove strategije su dobro poznati, međutim u smislu projekata, Švedska iste provodi u suradnji sa svojim partnerima, počevši od Švicarske, USAID, GIZ, UNDP i drugih. Sa švedskog gledišta, treba istaknuti da pored Reformske agende u BiH kao temeljnog dokumenta za pružanje pomoći u zemlji, Švedska također ima dva glavna strateška cilja i smjernice, koje dolaze od švedske Vlade, a odnose na feminističku politiku i politiku zaštite okoliša. U pogledu budućih planova, u narednom razdoblju Švedska će značajno povećati svoj doprinos za BiH u dijelu Strategije koji se odnosi na portfelj zaštite okoliša. Druga činjenica relevantna za DCF je kako je Švedska ostvarila 99,99% isplatu sredstava u svojim projektima, što jasno potvrđuje relevantnost svih švedskih projekata koji se

provode u BiH zajedno sa partnerima. Također je istaknuo kako se ukupno izdvojeni iznos za BiH povećao i dostiže razinu od prije imigrantske krize koja se dogodila prije par godina. Naglasio kako su jedan od ciljeva koji su jasno naznačeni u švedskoj strategiji i OCD organizacije, pri čemu su gotovo svi sektori na neki način potpomognuti intervencijama u sektoru OCD. Zaključio je kako je nedostatak strategija u BiH izvor problema za budući rad donatora, počevši od neusvojene strategije RJU, PFM strategije na državnoj razini i strategije poljoprivrede. Kada ove strategije budu usvojene, tada će postojati reference i smjernice o tome kako se može podržati njihova provedba. Do tada, definitivno nije jasno u kojem smjeru koji projekt će se provoditi unutar određenih sektora. Glede sektorske koordinacije i suradnje, Švedska je nedavno pokrenula koordinaciju unutar sektora RJU, koju je inicirao PARCO, uz angažman vladinih aktera ali i uz puni angažman donatora. Zaključio je kako stvari polako odvijaju, te kako je gđa. Basta već rekla kako postoji velika potreba da se na neki način koordinacija centralizira, odnosno unaprijedi, ne samo između donatora nego i suradnja i koordinacija sa državnim akterima.

Gđa. Hodžić-Zijadić, EUD, ukratko je informirala o aktualnim dešavanjima u EUD. Istaknula je da su paralelno angažirani u IPA programiranju za 2018. godinu, kao i u Srednjoročnom pregledu Indikativnog strateškog dokumenta, čije će se trajanje produžiti za BiH do 2020. godine. Kao što je poznato, za razliku od ostalih zemalja u regiji, BiH ne pokriva Indikativni strateški dokument (ISP), tj. strateški dokument EU, u punom opsegu i vremenskom razdoblju 2014-2020. godina, nego samo od 2014-2017. godine, sa ograničenim alokacijama sredstava, usljed neispunjenog glavnog uvjeta, postojanja sveobuhvatnih sektorskih strategija na razini zemlje. Trenutačno uz Srednjoročni pregled i reviziju ISP-a za BiH, izuzevši strategije transporta i okoliša koje su usvojene u međuvremenu, Indikativni strateški dokument za razdoblje do 2020. godine, ukazuje kako bi se alokacija sredstava mogla potencijalno, u finansijskom smislu, za BiH mogla uvećati ukoliko do kraja 2017. godine dođe do usvajanja preostalih strategija (energije, poljoprivrede). U smislu programa za 2018. godinu, već su se održali sastanci sa 2 programske misije iz Bruxellesa zajedno sa svim sugovornicima iz BiH sa svih razina vlasti. Ideja je proširiti i udvostručiti iznos namijenjenih BiH na cca. EUR 80.00 m (za razliku od prosječnih EUR 40.00 m godišnje), ukoliko se ostvari napredak u usvajanju nevedenih strategija. Bilo je očekivano da će revizija Indikativnog strateškog dokumenta biti dovršena do kraja 2017. ili početkom 2018. godine, ali je to odgođeno, te se usvajanje novog strateškog dokumenta očekuje do svibnja-lipnja 2018. godine, što je novi zadani rok postavljen prošlog mjeseca.

Gđa. Dätwyler Scheuer, Švicarska, podsjetila je sve sudionike sastanka da na stolu ispred sebe mogu naći kratku verziju Strategije švicarske suradnje na engleskom i lokalnim jezicima. Ovu skraćenu verziju distribuirali su svojim partnerima, primjerice gradonačelnicima, te je namijenjena za sve one koji nemaju vremena za čitanje obimnih strategija suradnje, ali i Švicarcima i parlamentarcima. Ova Strategija je također izrađena na 5 jezika. U smislu aktualnih aktivnosti, Švicarski ured za suradnju provodi dugoročne projekte, od kojih neki imaju životni vijek od 12 godina. Glavni sektori ostaju u fokusu, kao što su lokalna uprava, općinske službe, zdravstvo, ali i ekonomski razvitak i zapošljavanje mladih, te partnerstvo u migracijama. Dodala je kako će se 2018. godine Švicarski ured za suradnju angažirati na temu socijalnog uključivanja, i zajedno s UN će raditi na izvješću o humanom razvoju o socijalnoj uključenosti. U svjetlu izbora 2018. godine, teme nejednakosti i siromaštva trebaju ponovno biti oživljene na političkom planu. Također odvijaju se i aktivnosti na prikupljanju, analiziranju i javnoj diskusiji o informacijama vezanim za stanje isključenih, siromašnih skupina i obrasce isključenosti, zajedno sa donositeljima odluka. Drugo pitanje koje Švicarska želi zagovarati i promicati, u suradnji sa drugim donatorima, je uloga i značaj SDG ciljeva kao globalne reference. U ovom kontekstu, SDG ciljevi bi ubuduće mogli predstavljati potencijalni referentni okvir u BiH, a istodobno će biti komplementarni švicarskim aktivnostima kako bi u svim svojim dugoročnim projektima promicali sve vezano za proces EU integracija. Također, uzevši u obzir kako dešavanja u predizbornom vremenu mogu utjecati na provedbu švicarskih projekata (tj. očekivane su odgode i moguće blokade u parlamentima, itd.), Švicarska će se u suradnji sa partnerima u zajedničkim sektorima djelovanja, također pokušati angažirati u dijalogu o politici rada i ublažiti zastoje.

G. Zupan, Slovenija, informirao je prisutne kako je Parlament Slovenije u rujnu 2017. godine usvojio novu Rezoluciju o razvojnoj suradnji, pri čemu je Zapadni Balkan ostao jedno od 3 prioriteta područja zajedno sa Istočnim partnerstvom i Supsaharskom Afrikom. Međutim, regija Zapadnog Balkana je na prvom mjestu i u smislu ciljeva, prvi predstavlja mirna i inkluzivna društva, posebice se to odnosi na dobru upravu, jednake mogućnosti, ravnopravnost spolova i kvalitetno obrazovanje, dok drugi cilj predstavljaju klimatske promjene. Pored toga, Slovenija je također aktivna u EU IPA aktivnostima, posebice u dva *twinning* projekta, koje oba provodi u suradnji sa Austrijom, a odnose na vladavinu prava, organizirani kriminal i borbu protiv korupcije, što predstavlja jedan od glavnih prioriteta u sklopu Slovenske razvojne suradnje.

G. Thill, Austrija, zahvalio se g. Zupanu koji je spomenuo *twinning* projekte koje zajednički provode Slovenija i Austrija a bave se vladavinom prava. U sklopu Austrijske razvojne suradnje, ove godine se provode neki manji projekti vezani za oblasti koje se bave licima s invaliditetom i zdravljem. Nadalje je istaknuo kako austrijski stručnjaci također djeluju i u oblasti razminiranja, te da Austrijska razvojna agencija provodi regionalne projekte, ali ne i bilateralne projekte ovdje u BiH.

Gđa. Čegar, MMF, predstavila se kao lokalni ekonomist u uredu MMF-a u Sarajevu. Istaknula je kako je MMF u studenom proveo misiju konzultacija u vezi Članka 4. i diskutirao sa vlastima o srednjoročnim izgledima i najnovijim ekonomskim kretanjima. Može se konstatirati kako je u strukturalnim reformama došlo do nekih poboljšanja, no provedba ključne mjere u sklopu Programa odvijala se sporije od očekivanog. Kako bi se ovaj Program vratio na pravi put, vlasti moraju ispuniti sve prethodne uvjete MMF-a, što znači da Parlament BiH treba usvojiti izmjene i dopune Zakona o akcizama, kao i novi Zakon o osiguranju depozita, parlamenti entiteta trebaju usvojiti proračune za 2018. godinu i Vlada Federacije mora inicirati dubinsku analizu u dva telekoma. MMF također očekuje od Upravnog odbora UNO da riješi problem koeficijena za raspodjelu prihoda i naplatu duga unutar entiteta. Glede MMF misije koja se treba dogoditi u veljači 2018, u pogledu ocjene aranžmana za upravljanje javnim investicijama koristeći Okvir za ocjenu upravljanja javnim investicijama (PIMA), MMF je jučer primio pismo iz državnog i federalnog ministarstva financija u kojemu se slažu da se provede misija tehničke pomoći, dok Republika Srpska ne sudjeluje u ovoj misiji.

G. Damm, Njemačka, ukratko se osvrnuo na poteškoće koje postoje u koordinaciji donatora i stjecanje jasnih strategija kao i određivanje fokusnih oblasti od strane vlasti BiH, te dodao kako usljed nedostatka istih, donatori uglavnom pokušavaju uskladiti svoju razvojnu pomoć prema Reformskoj agendi koja je usmjerena ka razvitku. U finansijskom smislu, podsjetio je kako je razvojna banka KfW potpisala dva ugovora za vjetroelektranu Hrgud i za prečišćavanje otpadnih voda u Zenici.

Gđa. Terza Vuković, Češka, konstatala je kako Češka Republika ima novu Strategiju za razdoblje 2018 -2023 godina. Na temelju iskustva iz prethodne strategije, nova Strategija će se također fokusirati na sljedeća tri sektora - prirodne resurse, s naglaskom na vodoopskrbu i odvodnju, na temelju čega je ustanovljen novi projekt sustava vodoopskrbe i kanalizacije u Maglaju, čija provedba treba početi u 2018. godini. Drugi sektor je ekonomski razvitak s naglaskom na energiju iz obnovljivih izvora s novim projektom koji također započinje 2018. godine, a treći je dobro upravljanje koje se temelji na izgradnji kapaciteta i prijenosu znanja čeških institucija kako bi se pomogla tranzicija BiH u EU.

Gđa. Heuel Rolf, GIZ, ukratko je predstavila najnovije aktivnosti GIZ-a u zemlji i regiji. GIZ nastavlja provoditi aktivnosti u već poznatim oblastima, međutim u 2017. godini započeo je novu aktivnost, tj. TVET-projekt (tehničko i strukovno obrazovanje i obuka) čija je provedba proširena s pojedinačne županijske razine na više lokacija u oba entiteta. Također, dodatna sredstva nedavno su osigurana za daljnji razvoj ovih aktivnosti. GIZ priprema i novi projekt u suradnji sa UNDP i ILO, sa sredstvima koja dolaze iz EU, za koji uskoro treba biti potpisan ugovor, pod naslovom lokalne strategije razvitka, ekonomski razvitak s naglaskom na MSP poduzeća. Za razliku od tekućeg projekta, ovaj neće biti ograničen na određene općine, nego će se provoditi diljem zemlje, uz određenu definiciju različitih oblasti intervencije za UNDP i ILO, kao i za GIZ. Također je iskoristila priliku spomenuti značajan portfelj regionalnih programa GIZ (Sarajevo je sjedište Otvorenog regionalnog fonda za JIE) koji podržavaju suradnju između 6 zemalja Zapadnog Balkana u kontekstu EU integracija, budući da suradnja između zemalja predstavlja veoma važan aspekt u ovom procesu integracija. Također, GIZ je nedavno dobio dodatnu potporu njemačkog ministarstva koje je mobiliziralo dodatna sredstva kako bi se određenim mjerama podržao Berlinski proces. Zaključila je kako su u tijeku i aktivnosti na provedbi Višegodišnjeg akcijskog plana, za formiranje regionalnog ekonomskog područja, pri čemu će GIZ biti jako zainteresiran stupiti u kontakt sa donatorima koji već rade ili imaju namjeru pokrenuti mjere u sklopu regionalnih aktivnosti, kako bi se razmotrile mogućnosti potencijalne suradnje.

G. Motoyuki, Japan/JICA, je napomenuo kako je JICA izvršna agencija za japansku Službenu razvojnu pomoć (ODA). Aktivnosti JICA-e temelje se na Politici Vlade Japana za razvojnu suradnju sa BiH, i dodao kako se aktivnosti JICA-e u BiH provode u 3 prioriteta sektora - okoliš, razvitak privatnog sektora i proces izgradnje mira. Detaljnije informacije o ovim aktivnostima mogu se naći u izvješću o aktivnostima donatora (DMR).

G. Teruuchi, Japan, je naglasio kako se Politika Japana za razvojnu suradnju sa BiH može naći na web stranici Veleposlanstva, te dodao kako će Japan nastaviti pomagati BiH u njenim naporima vezanim za integraciju u EU, putem različitih tekućih japanskih programa. Fokus pomoći bit će stavljen na prioriteta područja kao što su etničko pomirenje, obrazovanje, zdravstvenu skrb, razminiranje i projekte iz sfere zaštite okoliša, te promicanje MSP poduzeća u BiH. Od posljednjeg DCF sastanka u ožujku, Veleposlanstvo Japana je u listopadu 2017. godine doniralo EUR 70.000 za zdravstveni centar u Žepču za nabavu mamografa i defibrilatora, a u studenom EUR 400.000 za razminiranje u općinama Petrovo, Čelić i Han Pijesak. Vezano za projekte u pripremi, Japan razmatra i pružanje dodatnih donacija za osnovne škole u Višegradu, Bijeljini i Rogatici, te za dva dodatna zdravstvena centra u Srebreniku i Starom Gradu u Sarajevu. Također, Japan planira financirati aktivnosti razminiranja u općinama Novo Goražde i Bosanka Krupa. Zaključio je kako su zajedno sa kolegama iz JICA-e usredotočili svoje aktivnosti u oblast zaštite okoliša, tj. osiguran je zajam u iznosu od KM 200.000 m za izgradnju postrojenja za odsumporavanje dimnih plinova u termoelektrani Ugljevik, čija je gradnja započela u svibnju 2017. godine. Ukoliko Vlada BiH bude razmatrala nove projekte, Japan je zainteresiran da pokrene novi projekt koji bi ublažio onečišćenje zraka u BiH.

G. Larson, USAID, informirao je prisutne da usljed jedinstvenog sustava nabava, kada primi sredstva USAID ima tendenciju ljeti i početkom jeseni započeti čitav niz novih projekata, što znači kako se do prosinca sve aktivnosti u sklopu ovih projekata počnu provoditi u punom kapacitetu, poput projekta dijaspore koji je već ostvario značajan napredak, posebice zahvaljujući suradnji sa Veleposlanstvom Švicarske u ovom području i njegovom razvojnom agencijom. Podsjetio je kako su mnogi donatori već ranije čuli diskusije o zajedničkom projektu USAID i Švedske - Farma, koji je pokazao kako puno toga može biti učinjeno u privatnom sektoru kada donatori međusobno koordiniraju svoje aktivnosti. Međutim, postoji mnogo toga što treba još uraditi u BiH pored oblasti poljoprivrede, i stoga je USAID veoma zadovoljan što se ove godine iznova angažirao u privatnom sektoru pružanjem potpore razvitku MSP poduzeća u sklopu nove aktivnosti koja je započeta u rujnu (WHAM projekt) koji se bavi aktivnostima u punom spektru privatnog sektora počevši od poljoprivrede i ali i izvan nje. U smislu pomirenja u BiH, USAID je započeo novi projekt pomirenja koji se nastavlja na aktivnosti realizirane u prošlosti u prethodnom projektu pod nazivom Pro-Future. USAID će nastaviti raditi sa donositeljima odluka, kreatorima mišljenja i lokalnim građanima kako bi pomogao u ovom procesu pomirenja u zemlji. Također, kako bi se upotpunio program medija koji je pokrenut prošlog proljeća, USAID je u rujnu lansirao program regionalnih medija koji će biti posebice usmjeren na digitalne platforme i njihovu održivost. Zaključio je kako je kontinuirani rad u oblasti medija od značaja, budući da mediji predstavljaju ključnu komponentu u pomaganju BiH da se nosi sa problemima korupcije koji su danas prepoznati.

Gđa. Basta se zatim zahvalila svim sudionicima na njihovom prisustvovanju i zatvorila DCF sastanak.

Sastanak je završen u 13:15 hrs.